

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ОСВІТА У ХХІ СТОЛІТТІ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Випуск 2

*Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
“Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті:
соціалізація та соціальна адаптація особистості”,
м. Київ, МАУП, 14 травня 2010 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2011

Редакційна колегія:

Подолька А. М., д-р юрид. наук — головний редактор

Туриніна О. Л., канд. психол. наук, проф. — відповідальний редактор

Видання здійснене в рамках проекту “Наукові праці МАУП”

Освіта у ХХІ столітті: шляхи розвитку / МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім О-72 “Персонал”, 2010 —

Вип. 2 : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті: соціалізація та соціальна адаптація особистості”, м. Київ, МАУП, 14 трав. 2010 р. / редкол. : А. М. Подолька (голов. ред.), О. Л. Туриніна (відп. ред.). — 2011. — 208 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику подано статті учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ ст.: соціалізація та соціальна адаптація особистості”, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — розвитку освіти в Україні. Статті охоплюють широкий діапазон наукових досліджень українських учених.

Для науковців, освітян, державних службовців, політиків, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком української освіти.

ББК 74.04(4УКР)я43

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2011
- © ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2011

Н. П. Христинченко

Вища освіта в Україні: специфіка,
проблеми та шляхи адаптації
до Болонського процесу 100

О. М. Міхатуліна

Інноваційні форми навчання в системі
вищої юридичної освіти 104

О. Л. Пелих

Розвиток сучасної української освіти
та проблеми соціалізації молоді 109

В. В. Губар

Проблеми нормативно-правового
забезпечення дистанційного
навчання у ВНЗ 113

Я. Ф. Медвідь, О. М. Поповичук

Роль освіти в соціалізації
студента-юриста 117

М. М. Кудря

Національна ідентичність
та складові її формування 121

З. І. Рогач

Соціальна адаптація безпритульних
дітей у сучасному українському
соціумі 126

Д. О. Медведовська

Стисла характеристика змін
у змісті навчання у Великій Британії
у 80-х роках ХХ ст. 131

О. В. Соболевська

Роль самоосвіти в самоідентифікації
особистості 134

В. В. Зарва

Національна освіта як запорука міцного
та стабільного політичного
майбутнього країни 140

Р. І. Литовченко

Активність студентів — основа
ефективності навчальних занять 143

О. В. Котеньова

Юридична освіта в умовах сьогодення ... 147

О. Г. Башук

Засади освітньо-виховного процесу
за діалогом Платона “Законо” 150

І. М. Николин

Бар’єри міжособистісного
спілкування в процесі
професійного становлення
студентської молоді 156

І. О. Сєдаков

Інновації в сучасному освітянському
просторі: ДІМА-технологія 161

Ю. В. Єсаулов, М. Ф. Медвідь

Роль еко-правової освіти в соціалізації
студента-правника 167

В. В. Федорова

Проблематика корпоративної
етики сучасного українського
підприємства 170

В. О. Заяць

Маркетинг кадрів як проблема кадрового
забезпечення організації 173

Н. О. Гринчишин

Проблеми якості середньої загальної
освіти 177

А. В. Безсмертний

Актуальні проблеми модернізації
та ефективності педагогічної освіти 180

Ф. М. Медвідь, Я. П. Пом’ян

Інноваційний розвиток освіти України:
сучасний стан і перспективи 183

А. О. Серпінський

Політична соціалізація молоді як фактор
впливу на легітимність влади 189

О. Є. Маньковська

Освіта України ХХІ ст.:
інтеграційні процеси 193

О. В. Бастун, Р. І. Буга

Політична соціалізація молоді в умовах
розбудови стратегії національної
безпеки України 196

І. Ю. Кулаковська

Політична соціалізація молоді в Україні:
проблеми і перспективи 200

М. О. Сурженко

Вплив освіти на політичну соціалізацію
і політичну культуру особистості 205

Я. Ф. МЕДВІДЬ

старш. викладач

О. М. ПОПОВИЧУК

магістр

Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ

РОЛЬ ОСВІТИ В СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТА-ЮРИСТА

Освіта у XXI столітті: шляхи розвитку, вип. 2, 2011, 117–120

Стан суспільства, правосвідомість його громадян залежать, як відомо, від питань виховання та освіти. В сучасних умовах розбудови правової держави і становлення структур громадянського суспільства в Україні значно зростає роль правової освіти та виховання, адже без глибоких правових знань еволюційний розвиток суспільства неможливий. На державному рівні розроблена і діє Національна програма правової освіти населення, затверджена Указом Президента України від 18 жовтня 2001 р. [2]. Серед основних завдань Програми є, зокрема, підвищення правової підготовки населення. Одним з основних напрямів реалізації Програми є координація діяльності органів законодавчої влади, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, навчальних і культурних закладів, наукових установ, видавництва, видавничих організацій, засобів масової інформації у сфері правової освіти.

Правова освіта — один з головних елементів формування правової культури і правової свідомості населення. Вона є складовою системи освіти в цілому і органічно пов'язана з правовим вихованням. Становить комплекс державних та інших заходів, спрямованих на досягнення мети правової освіти.

Правова освіта здійснюється на основі Національної програми правової освіти населення (затвердженої Президентом України 18 жовтня 2001 р.). Програма передбачає створення необхідних умов для набуття широкими верствами населення правових знань і навичок у їх застосуванні, забезпечення доступу громадян до джерел правової інформації, а також визначає основні напрями правоосвітньої діяльності та першочергові заходи щодо їх реалізації. Набуття громадянами України необхідного мінімуму правових знань забезпечується розгалуженою мережею загальних та спеціалізованих навчально-виховних закладів незалежно від форм власності, широким правовим інформуванням через ЗМІ та культурно-освітні установи. Правова освіта має здійснюватися в усіх дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих навчальних закладах і закладах післядипломної освіти.

З метою координації і методичного забезпечення правової освіти утворено Всеукраїнську міжвідомчу координаційно-методичну раду з правової освіти населення, яка є постійно діючим дорадчим органом при Мін'юсті України. Головою ради за посадою є міністр юстиції. Рада діє на основі положення про неї (затвердженого Кабінетом

Міністрів України 29 травня 1995 р.) [4, 37].

В останні роки система юридичної підготовки фахівців в Україні зазнала істотних змін. З підвищенням значення права у житті суспільства суттєво розширились межі правової діяльності у сферах державного будівництва, економіки, забезпечення суспільного порядку, а відтак значно збільшився престиж юридичної професії, попит на юристів. Помітно поширилась мережа вищих юридичних навчальних закладів. Якщо у недалекому минулому центри юридичної освіти і науки зосереджувалися в основному у містах Києві, Харкові, Львові, Донецьку, Одесі, то сьогодні фахівців з вищою юридичною освітою готують у вищих навчальних закладах як державної, так і приватної форм власності практично в усіх регіонах України.

Освіта — це основа не лише інтелектуального, а й культурного та духовного розвитку особистості, суспільства і держави. Сучасний юрист, на наш погляд, — це насамперед всебічно розвинена людина, особистість, яка є носієм кращих соціальних цінностей, високої моралі і якостей. Це людина, яка гармонійно поєднує в собі фаховий, інтелектуальний, творчий і культурний потенціал.

Як відомо, юридична освіта посідає особливе місце в системі вищої освіти, оскільки глибоко пов'язана з формуванням суспільної свідомості та правосвідомості, виступає запорукою подальшої розбудови України як правової та демократичної держави і, що конче важливо, сприяє реалізації в суспільстві принципу верховенства права. Досвід розвинених країн світу свідчить про те, що ґрунтовна, націлена на потреби практики освіта становить основу їх економічного, політичного, соціального і культурного добробуту.

Поряд з цим інформація про найновіші надбання в галузі науки, освіти та культури — це безпосереднє науко-

ве спілкування, висока духовність і європейський масштаб загальнокультурної підготовки майбутнього фахівця юридичної сфери діяльності. Вважаємо, що інноваційні форми навчання та виховання сприяють інтенсивному розвитку інтелектуальних здібностей студентів, посиленню у навчально-виховному процесі морально-етичної складової, формуванню в майбутніх фахівців практичних навичок тощо. Адже призначення сучасної юридичної освіти полягає в тому, щоб передати майбутньому правнику глибокі загальнокультурні основи, комунікативні здібності, критичність і культуру мислення, здатність приймати самостійні рішення, загалом підготувати професіоналів, які сповідували б принцип верховенства права та мали активну громадянську позицію [1].

Правова соціалізація — процес засвоєння індивідом взірців правової поведінки, правових норм та цінностей, необхідних для успішного функціонування людини у даному суспільстві. Правова соціалізація охоплює всі процеси залучення до правової культури, за допомогою яких людина набуває здатність брати участь у соціально-правовому житті.

Деякі з цих факторів діють упродовж усього життя, створюючи або змінюючи установки індивіда, наприклад, засоби масової інформації, деякі — на окремих етапах життя [3, 366].

Юридична освіта — це сукупність організаційно-виховних, інформаційних, процесуальних та інших заходів, за допомогою яких здійснюється процес професійного відбору кадрів, їх правового виховання та навчання для вирішення практичних завдань соціального життя, задоволення законних потреб та інтересів членів суспільства.

Юридична освіта базується на певних принципах:

- Безперервність та поступове ускладнення навчального процесу. Без-

перервність полягає у тому, що кожна навчальна дисципліна є логічним продовженням попередньої. Наприклад, вивчення окремих галузей права починається після засвоєння курсу теорії держави і права. Господарський процес вивчається слідом за господарським правом, цивільний процес — після цивільного права. Щодо ускладнення процесу навчання, то воно виявляється у поступовому переході від засвоєння первинних понять про державу та право до розгляду концепцій права, сучасних проблем тієї чи іншої юридичної науки.

- Поєднання загальних та спеціалізованих знань у процесі навчання. Всім студентам юридичних закладів даються знання, необхідні для юриста будь-якого профілю, які становлять базову основу юридичної освіти. Разом з тим, з урахуванням характеру майбутньої спеціалізації випускників, їхні знання цілеспрямовано поглиблюються у відповідних галузях права: для експертів-криміналістів — спеціалізовані знання в галузі криміналістики, для слідчих — у галузі кримінального процесу, судової медицини, судової психіатрії, бухгалтерії, для адвокатів та юрисконсультів — у галузі цивільного права та процесу, господарського права та процесу.

- Поєднання теоретичного та прикладного у юридичному навчанні. Виявляється в апробації теоретичних положень на практиці, у максимальному наближенні юридичного навчання до життєвих реалій, у вирішенні конкретних ситуацій за допомогою та урахуванням фундаментальних досліджень сучасної юридичної науки.

- Творчий підхід до розв'язання наукових проблем та практичних ситуацій. Виробити у студентів почуття зацікавленості до нового, прагнення до творчого пошуку шляхів розв'язання визначених завдань на основі глибо-

кого осмислення правових та інших соціальних явищ, з використанням сучасної методології виховання нетерпимості до догматизму та схоластики.

У сучасних умовах завдання юридичної освіти полягають у тому, щоб дати студентам повноцінні юридичні знання з навчальних дисциплін в обсязі програми, виробити навички умілого застосування теоретичних положень у ході практичної діяльності, сформува-ти у студентів переконаність у тому, що із закінченням навчального закладу не закінчується процес пізнання, що тільки безперервне вдосконалення своїх знань, збагачення їх досягненнями теорії та практики — ключ до успіху в діяльності кожного юриста.

Відомо, що юридична наука, як і будь-яка інша, розвивається, прогресує за умови поповнення її корпусу молодими вченими. Тому, поряд з випуском фахівців-практиків, необхідно дбати про виявлення та вирощування з числа обдарованих студентів осіб, здібних до наукової праці, допомагати їм в реалізації своїх творчих можливостей.

Мета освіти — всебічний розвиток людини як особистості і найвищої цінності суспільства. Водночас освіта є основою інтелектуального, культурного, духовного, соціального та економічного розвитку суспільства і держави. Тому формування правової свідомості громадян за допомогою правової освіти і виховання є головним напрямом державної політики, а юридична освіта, як складова освіти громадян, — справа державного значення. Правове виховання здійснюється через педагогічну і соціально-правову допомогу молоді в розвитку її правової культури, розумінні ролі права в суспільстві, формуванні навичок правомірної поведінки.

Зазначені цілі лежать в основі вивчення спеціальних юридичних дисциплін. Але для того, щоб виконати ці завдання, буде недостатнім вивчити зі

студентами норми чинного законодавства або роздивитися конкретні прецеденти судової практики — необхідний глибокий науковий аналіз досліджуваних правових явищ. Тільки комплексний системний підхід, що міститиме в собі і вивчення норми права, і її трактування, і особливості її застосування, і її наукове обґрунтування, може дати очікуваний нами результат — розвинути у студента спроможність логічно мислити, міркувати, виробляти свою точку зору, уміння самостійно приймати рішення в складній юридичній ситуації.

Література

1. *Бошицький Ю.* Сучасний юрист — особистість творча // Правовий тиждень. — 2009. — № 21 (147). — 26 трав.
2. *Національна* програма правової освіти населення. Затверджена Президентом України від 18 жовтня 2001 р // Офіц. Вісн. України. — 2001. — № 43.
3. *Популярна* юридична енциклопедія / Кол. авт.: В. К. Гіжевський, В. В. Головаченко, В. С. Ковальський (кер.) та ін. — К.: Юрінком Інтер, 2002. — 528 с.
4. *Юридична* енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. — К.: "Укр. енцикл.", 1998. — Т. 5: П — С. — 2003. — 736 с.